

1

Küsime 1962 sündinud Newell's Old Boysi mängijat ja hilisemat treenerit. 2007 valiti ta Lõuna-Ameerika Aasta Treeneriks, tema juhitud rahvusmeeskond jõudis 2010 MM-l 8 parema hulka. **Nimetage mees pildil ja tema juhitud rahvusmeeskond.**

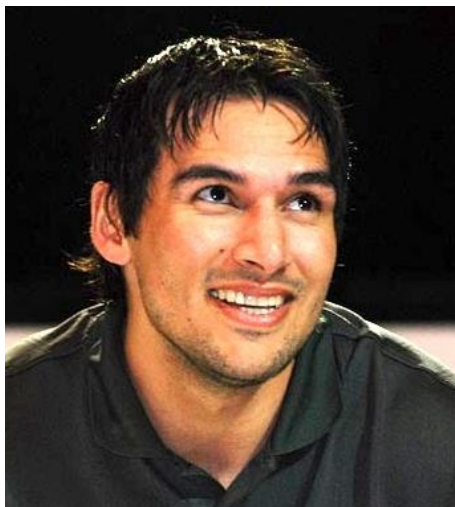
2

Need kunagi omavahel abielus olnud teivashüppajad sündisid 1975. Naise parimaks tulemuseks jäi 4.58, mehel 5.90. Sydneys said nad 2. ja 5. koha. Naisel õnnestus tulla 2002 Briti Ühenduse meistriks. Mees tuli 1994 aastal juunioride maailmameistriks, edestades oma hilisemat võistkonnakaaslast Dmitrit. **Kes on need kaks?**

3

Millisel spordialal antakse välja Vince Lombardi karikat?

4

Küsime põlisameeriklasest (krii indiaanlane) NHL endist tähte, kes 2005-2006 hooajal võitis edukaima väravalööjana Maurice Richardi auhinna. Kuid seejärel tabas teda vigastusteseeria ning endist sära mängija enam ei saavutanudki, San Josest müüdi ta edasi Ottawasse ning sealtpaale on ta mänginud mitmes erinevas, ka AHL klubis. Alates 2013-2014 hooajast on ta KHL värseima liikme Zagrebi Medveščaki ridades. **Kes?**

5

Läti male jaoks oli aasta 2000 kurb. 64. eluaastal lahkusid kaks suurmeistrit. Neist ühe elukäik oli väga rahvusvaheline – ta oli armeenia-ukraina päritolu, sündis Gruusias, elas Aserbaidžaanis, hiljem Lätis, suri maleturniiril Soomes. Teine elas kogu elu Riias ja suri turniiril Berliinis. Esimene on aastaid treeninud Garri Kasparovit, teine oli Nona Gaprindašvili treeneriks pea kõik need aastad, kui too oli maailmameister. **Nimetage need suurmeistrid.**

6 Küsime ühte Rootsi vanemat ettevõtet, mis alustas tegevust Stockholmis 1666. aastal. Firma kodulehel andmetel on neil Põhjamaade suurim karikate, plakettide, rinnamärkide ja medalite sortiment. Ettevõtte tegutseb ka Eestis, Kuressaares, kus seda juba 1990-ndaist alates juhib väravpallur Hendrik Karlson. **Mis ettevõtte?**

7 Sellele ketile pani aluse Harland Sanders 1930 aastal. Tänapäevase omasuguste hulgas käibelt maailmas teist kohta hoidev kett veel Eestisse jõudnud ei ole. Küsime, **mis tähed on logol?**

8 Inglismaa parlamendi alamkoja liige Mary MacLeod saatis 1. juulil 2013 avaliku kirja Inglise Panga juhile, väljendades pahameelt, et peatselt käiku antaval uuel viienaelasel asendatakse Elizabeth Fry pilt Winston Churchilli omaga, nii et peale kuninganna ei jäägi inglise naeltele enam naise. Pangajuht Mark Carney on nüüd teada andnud, et aastal 2016 tuleb välja 10-naelane, kus Charles Darwini vahetab välja pildilolev isik. **Kes?** Portree all on kiri: "I declare after all there is no enjoyment like reading!"

9 Kes on see Prantsusmaa rikkaim mees, Christian Dior ja LVMH omanik, kes on ähvardanud president Hollande'i kavandatud maksude tõstmise pärast oma Belgia kodakondsuse võtta?

10 See luksuskaupade firma lõi aastal 1904 esimese praktilist kasutust leidnud käekella Santos (mis sai nime selle esmakasutaja, Brasiilia lennunduspioneeride järgi). **Milline firma?**

- 11 See Tallinnast suurem linn kannab kohalikus dialektis nime **Brassel**. 900. aasta paiku esmakordselt ürikutes nimetatud linna hävitasid mongolid 1241. aastal. Täna on linnas elanikke 631 tuhat. Linnavapi keskel on kujutatud Ristija Johannese pead. **Mis linn?**

- 12 **Kus valmistatakse** eestipärase nimega rummi Karukera? Tegemist on selle saare esialgse nimega, mis arawaki keeles tähendas „ilusate vete saart“. Näete ka saare vappi.

- 13 Selle massiivsete kaitserajatistega tänapäeva Panama linnale olevat nime andnud Christoph Kolumbus. 1739 vallutas inglise laevastik linna hispaanlastelt, võidu auks nimetati muuhulgas ka tänav Londonis, kus tänapäeval kaubitsetakse vanakraamiga. **Mis linn?**

- 14 Selle linna ühistranspordis annavad tooni 4 metrooliini 55 peatusega, 88 bussiliini, 5 säilinud trammiliini (neist turistide hulgas populaarne nr.28) ja 1 lift, mis asub karmeliitide kloostri varemete lähistel. **Mis linn?**

- 15 **Mis bänd esineb?** Vastus sobiks nii geograafia kui spordi plokki.

- 16** Lätlaste rahvusputukaks on kakstäpp-lepatriinu, kuid eestlastel ei ole rahvusputukat seni valitud. Selleks on välja pakutud üht röövikut, kelle värvideks on sini-must-valge (millele lisanduvad kollased täpid nagu eurotähed). **Millise liblika röövik see on?**

- 17** See vahakihiiga kaetud paksude lehtedega toataim on uskumatult vähenõudlik, temaga ei juhtu midagi ka siis, kui jääb kuu aega kastmata. Talub hästi kuumust, kuivust ja varju. Rootsisis kutsutakse teda ka „garderoobitaimeks“, kuna ta võib elada kasvõi kapis. **Mis taim?**

- 18** See kala on tugevalt pikliku keha ja peaga, mis eest on nelja- ja sabaosast viiekandiline. Seljal on 14...16 väikest oga. Nina on torulaadne ning silmad suured ja pungis. Mööda külge kulgeb rida piklikke ja teravaservalisi luukilpe. Ta on väike kala, kelle pikkus ei ületa tavaliselt 15 cm ja kaal 5...7 g. Rahvasuus on teda külmakalaks nimetatud: külmetamise korral tuleks kala tuhka sisse võtta ja haigus olevat kui käega pühitud. Nööriga lakke riputatuna näitavat kala aga hästi, millisest suunast tuul puhub. **Mis kala?**

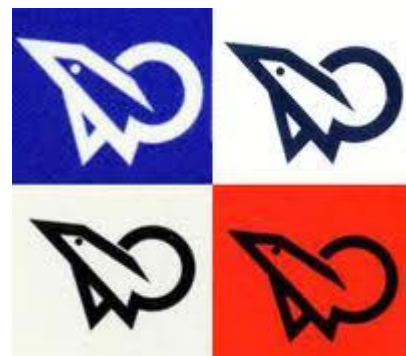
- 19** See koeratõug oli inglise kuningakoja lemmik juba XVIII sajandil. Eriti armastas neid kuninganna Victoria. Tema valitsusajal kahanesis tõhusa aretustöö tulemusel koeratõu mõõdukas poole võrra, tänapäeval on loomakese normaalkaal 2-3 kg. **Mis koeratõug?**

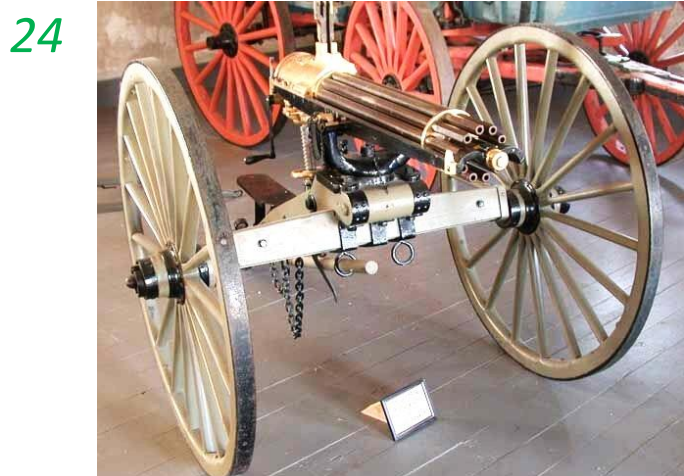
- 20** **Küsime isa ja poega** (perekonnanime). Isa (1897-1987) on teeneline sporditegelane, neljas trükis ilmunud “Eesti rahvamänge” autor. Poeg (sünd. 1934) pani oma raamatuga “Seened” 1966. aastal paljud eestlased peale riisikate ja kukeseente ka tindikuid, sirmikuid, liimikuid ja šampinjone korjama.

21 1880ndatel puhkes Edisoni ja tema peaoponendi vahel „voolude sõda“. Asi sai alguse sellest, et esmalt Edisoni juures töötanud Tesla siirdus Edisoni konkurendi juurde, kus tal õnnestus tõestada, et mitmefaasilises vahelduvvooluvõrgus edastatakse elektrienergiat oluliselt väiksemate kadudega. Edisoni üheks vastuargumendiks oli vahelduvvoolu suurem ohtlikkus (elektritoolgi sündis suuresti tänu sellele, et Edison kinnitas, et vahelduvvoolulööb tapab hetkega. Kuigi selgus, et praktikas see väide vett ei pea, jäi elektritool hukkamismeetodina USA-s veel aastakümneteks kasutusele). Küsime aga sõja võitnud osapoolt ehk siis **kes oli Edisoni põhivastane?**

22 See firma on asutatud 1817 aastal Saksamaal Schwarzwaldis asuvas Hornbergi linnas, kus asub siiani firma peakontor. Peamiseks toodanguks on keraamilised sanitaartechnikatooted. Kindlasti on paljud kohanud tualettruumides selle firma logot, mis peaks kujutama stiliseeritud tetre. **Milline firma?**

23 See slovaki päritoluga saksa arst ja muusik (1756-1827) tegeles helilainete uurimisega ja akustikaga. Avastas seaduspärasuse, et helide mõjul tekivad mustrid (näiteks jäigale alusele puistatud liivale). Oli ka esimesi meteoriitide uurijaid. **Kes?**

Tihti peetakse kuulipilduja leiutajaks Hiram Maximi. Kuid juba tunduvalt varem (patent aastast 1862) oli üks teine leidur saanud valmis kuulipilduja, mis tulistas küll pidevalt, kuid vajas siiski vântamist. **Kes oli selle esimese töötava kuulipilduja autoriks?**

25 See 1941 sündinud mees on jõudnud 10 singliga esikohale Billboardi Hot 100 tabelis, olles edukuselt selles tabelis popmuusikutest kolmandal kohal Barbra Streisandi ja Elton Johni järel. Üheks selliseks looks oli „Song Sung Blue“, mis põhineb W.A. Mozarti 21. klaverikontserdil. **Kes on see muusik?**

26

Kuidas nimetati antiikajal jumala poolt inspireeritud naisi, kes kuulutasid ette tulevikku? Tavaliselt elasid nad koobastes. Üks kuulsam oli Vergiliuse „Aeneisest“ tuntud 700-aastane Cumae *** Napoli ligidal, kes juhtis Aeneist läbi allmaailma ja kelle grotti näidatakse ka tänapäeval.

27

See ajakirjanik asutas poliitilise liikumise nimega rexism (Rexistide Partei).

Teda seob Agustín Muñoz Grandes ja ühe eestlasega asjaolu, et nad on saanud ühe ja sama autasu. Ta on väitnud, et tema tegevus ajakirjanikuna andis inspiratsiooni karikaturist Herge`le Tintini tegelaskuju loomiseks. **Kes (1906-1994)?**

Ta kandis ka nime José León Ramírez Reina.

28

Sardiinia-Piemonte kuningriik oli 1830-ndail nii vaene, et ta ei suutnud oma ratsaväge üleval pidada. Kindral La Marmora algatusel asutati siis uued väeosad, mille nimi tähendab tõlkes „täpsuslaskurid“ või ka laiemalt „sõdurid“. Tegu on väikeste ja mobiilsete jalaväerügementidega, mis on hästi ette valmistatud ja relvastatud, suudavad kiiresti liikuda ja täpselt tulistada. Rügemendi juures on reeglina orkester „Fanfara“, mis teeb oma etteasted joostes. Tänapäeva Itaalia armees on 6 sellist rügementi, nad on osalenud enamikus NATO XXI sajandi suuremates sõjalistes ettevõtmistes. **Mis väeosa?**

29

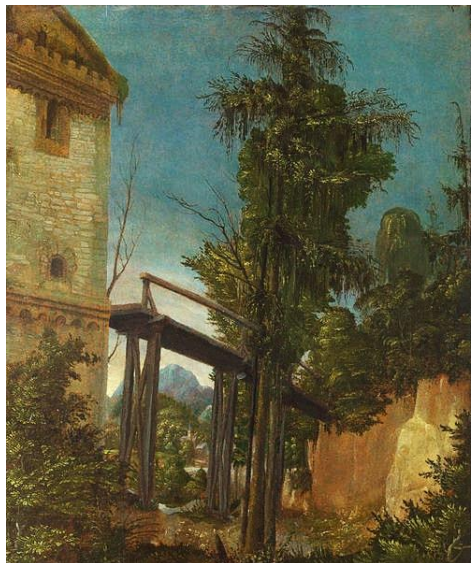
Piltidel on ametiõed Hollandist, Rootsist ja Norrast. Varasematel aastatel on samal ametikohal olnud ka näiteks Sirimavo Bandaranaike, Benazir Bhutto, Elisabeth Rehn. **Mis ametit nad peavad?**

30

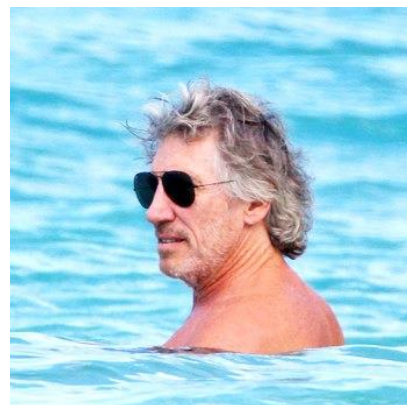
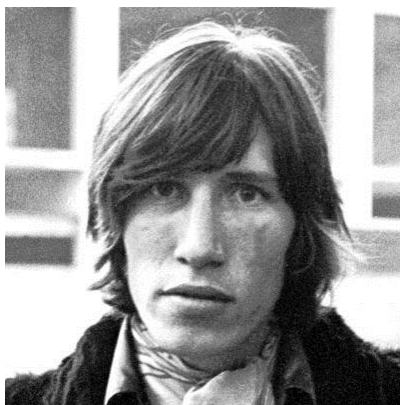
Küsitav sõjaline operatsioon algas ebaõnnestumistega juba ettevalmistusfaasis. Kaheksast Kõrbe Number Üks lendama pidanud helikopterist jõudis kohale vaid viis, järelejäänud jõudusid peeti aga ebapiisavaks, taandudes pörkas veel üks kopter kokku ühega kahest lennukist ning tekkinud tulekahjus kaotas elu kaheksa sõdurit. Vastaspoolel hukkus üks tsiviilisik, kaasreisija veoautos, mida ründajad pidasid ööpimeduses ekslikult tankiks. **Mis operatsioonist on jutt?**

- 31** See Doonau koolkonna rajaja 1518-20 paiku loodud maali „Maastik sillaga“) peetakse tänapäeva mõistes maailma esimeseks maastikumaaliks. Näete ka tema maali „Neitsi Maarja sünd“. **Nimetage kunstnik.**

- 32** Kes on kirjutanud ja ise ka lavastanud näidendid "Peeter Volkonski viimane suudlus", "Rein Pakk otsib naist", "Rudolf Allaberdi testament" ja "Hullumaja suvepäevad Vaino Vahingu ainetel"? Georg Otsast on ta kirjutanud muusikali "Georg" ja "Nukitsamehele" järje "Nukitsamees 2". Alates 2009 on ta igal aastal pälvinud mõne kultuuriauhinna, sealhulgas Tuglase preemia novelli "Kuidas me kõik reas niimoodi läheme" eest.

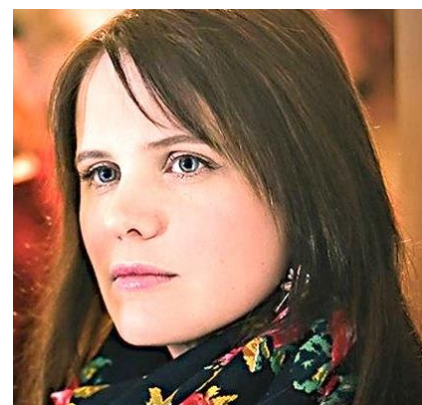
- 33** Fotodel olev mees on muude tegemiste hulgas loonud ka Prantsuse revolutsiooni teemalise ooperi „Ça ira“ (aastal 2005). Kes?

- 34** Kes on need kaks elukaaslast? Mõlema maali autoriks on paremal kujutatud naisterahvas (1898-1920).

- 35** Kes on see näitleja, Suure Antsu laureaata (2012)? Lisaks näitlemisele on ta kirjutanud kaks raamatut, mõlemad põhjapõtradest.

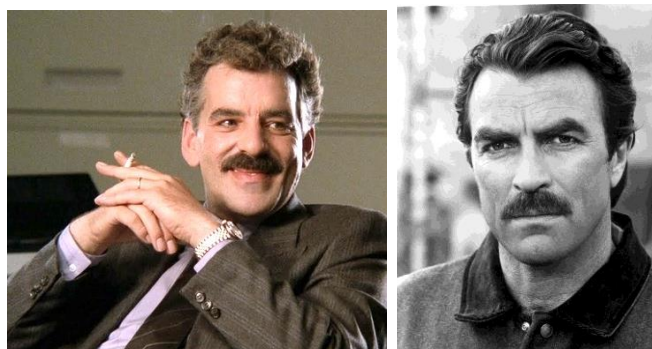

36 Ta on sündinud kas juunis või 18.novembril kas 1939, 1946 või 1950. Sünnikohaks arvatakse enamasti olevat Saigon või HongKong, aga on ka variandid Šveits, Singapur või Transilvaania. Isa oli kas inglane või prantslane, ema kas venelanna või asiaat. Isegi tema soos ei olda üksmeelel. 1984 nägi ilmavalgust tema autobiograafia „My Life With Dali“. Valdab vabalt inglise, prantsuse, saksa, hispaania ja itaalia keelt. Tema kohta on öeldud, et kunstis, muusikas, filmis ja kirjanduses on ta nagu Forrest Gump. **Kes?**

37 Kes on see roositätoveeringuga naiskodanik? See briti muusik ja stiilikoon on valitud maailma stiilseimalt riietuvaks naiseks ning ka kõige seksikamaks naiseks.

38 Nagu kaks tilka vett. **Kes?** Ühe eluaastad 1944-2013, teine on sündinud aastal 1945.

39 Küsime näitlejatest isa ja tüdrt (sündinud vastavalt 1939 ja 1967). Isa, nagu tema tegelaskuju filmis GoodFellas, tunneb suurt nõrkust itaalia köögi vastu ning tõi 2007 turule kaubamärgi „.... Foods“, mis müüb poekettidele pastakastmeid. Tänutäheks putukateadlase rolli menuka täitmise eest filmis Mimic on tütre nimi antud ühe mardika eritisele. **Kes (ühine perenimi)?**

40 Näete 2/3 ühe kunstniku tööst “Enne veel kui takso peatus, jõudis K taga-istmelt küsida, et mis siis saab, kui Tuvikesi enam ei näidata”. Töö on pärit näituselt “HOW THE FUCK ARE YOU TONIGHT” (2009). Kunstnik on lõpetanud EKA meedia eriala 2003, kureerinud mitut näitust, sealhulgas “Hungarian Utopia”, aastal 2013 esindab Eestit Veneetsia biennaalil oma projektiga “Evident in Advance”. **Kes?**

41

Kes on see pisut Valdo Pandi moodi mees fotol? Ta sündis 1874 Budapestis ja suri 1926 New Yorgis.

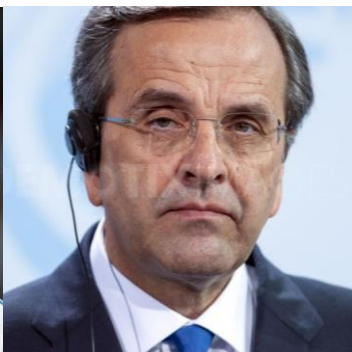
42

Küsitavat, oma looja järgi nime saanud likööri valmistatakse alates aastast 1823. Selle täpset koostist on hoitud saladuses ning seda teavad vaid mõned inimesed. Inglismaal on see jook väga populaarne, olles ka šampuse kõrval teiseks ametlikuks joogiks Wimbledonis tenniseturniiril, Chelsea Lillenäitusel, Henley Kuninglikul Regatil ning Glyndebourne'i Ooperifestivalil. Tavaliselt juuakse seda kokteilina, lisades valget limonaadi, maasika- ja kurgiviile ning piparmünti. **Mis jook?**

43

Need mehed kannavad sama perekonnanime – jalgpallur, peaminister, USA tormidejahtija (hukkus Oklahomas 31.05.2013). **Nimetage ühine perekonnanimi.**

44

Millist nime kannab kullakarva vasesulam, millest valmistatakse eurosente (väärtuses 10, 20 ja 50) ning valmistati ka Eesti 1- ja 5- krooniseid münte? Seda on kasutatud mitmete riikide rahade tootmisel (esimesena Rootsi 10-krooniste müntide puhul). Sulami koostiseks on 89% vaske, 5% alumiiniumit, 5% tsinki ja 1% tina. Ta on mitteallergiline, antimikrobiaalne ning vastupidav tuhmumise vastu.

45

ETV-s näidatava „Eesti Mängu“ tunnusmeloodiaks on Toivo Kurmeti loodud „Suve Hääl“, mida *Virmalised* laulsid üle 40 aasta tagasi. Küsime, **milline bänd esitab seda nüüd?** Täpsustuseks olgu lisatud, et klaveri taga on Rein Rannap.

46

Alates 22. juulist 2013 on pildilolevate järjekorranumbrid vastavalt 7. ja 6. Kes (2 nime) on pildil?

47

Pildil näete Kreeta postmarki aastast 1901, mis on üsna üks-ühele kopeeritud Andreas Friedrich Wilhelm von Hanno poolt 1871 ühe teise maa jaoks disainitud postmargilt. **Küsitavas riigis** on see postisarve ja krooni motiiviga postmark väikeste täiendustega tänaseni kasutusel. **Mis on originaalil kirjas „Kreeta“ asemel?**

48

Millise prantsusepärase terminiga tähistatakse valmistoidu üleküpsetamist praeahjus või grillis, mis annab roale kuldkollase rabeda kooriku ning põnevaid maitseomadusi. Enne üleküpsetamist puistatakse roa pinnale kas riivsaia, -juustu, võitükikesi või jahu koos rasvaine-suhkrupuruga ning valatakse üle Mornay-kastme, Beschamel-kastme, hollandi kastme, sabayon-kastme või vahustatud munavalgega. Üleküpsetamiseks sobib madal ja lai kuumakindel vorm, millega toit ka serveeritakse.

49

Kes on fotol olev NSVL rahvakunstnik (1914-1983)?

50

Kuulete üht sabatantsu. Küsimus on pühendatud "Estonia" juubelile. **Kes on helilooja ja mis teos?**

Vastused

1	Gerardo Martino, Paraguay	H	26	sibüll	I
2	Tatjana Grigorjeva ja Viktor Tšistjakov	H	27	Leon Degrelle	T
3	ameerika jalgpall	T	28	Bersaglieri	H+A
4	Jonathan Cheechoo	H	29	kaitseministrid	H
5	Vladimir Bagirov ja Aivars Gipslis	I+A	30	USA saatkonnatöötajate vabastamine Teheranis	H
6	Sporrong	T	31	Albrecht Altdorfer	I+H
7	KFC (Kentucky Fried Chicken)	H	32	Urmas Vadi	A
8	Jane Austen	A	33	Roger Waters	I
9	Bernard Arnault	T	34	Jeanne Hebuterne ja Amedeo Modigliani	H
10	Cartier	T	35	Harriet Toompere	H+A
11	Wroclaw	A	36	Amanda Lear	H
12	Guadeloupe	I	37	Cheryl Cole	I
13	Portobelo	H	38	Dennis Farina, Tom Selleck	T
14	Lissabon	H	39	Sorvino, Paul ja Mira	H
15	Saint Etienne	H	40	Dénes Farkas	A
16	rohukedrik	T	41	Harry Houdini	T
17	sulgvõhk	H	42	Pimm's	T
18	raudkiisk	T	43	Samaras	I
19	kääbuspits (pomeranian, pom)	A	44	põhjala kuld	T
20	Aleksander ja Kuulo Kalamees	A	45	Unistuste Bänd	H
21	George Westinghouse	H	46	Yorki printsessid Eugenie ja Beatrice	H
22	Duravit	I	47	Norra	H
23	Ernst Chladni	H	48	gratineerimine (gratään)	I
24	Richard Gatling	T	49	Juri Levitan	T
25	Neil Diamond	H	50	Eduard Tubin, Kratt	A

Küsimused: Indrek Salis (I)
Alar Heinaste (H)
Aare Olander (A)
Lauri Tammerand (T)

Küsimuste vormistus: Parila MK kollektiiv

Muusika:

- 15 https://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=Ddr9EpezslU#t=150
- 25 <http://www.youtube.com/watch?v=N0rGSHVvLpo>
<http://www.youtube.com/watch?v=df-eLzao63I>
- 45 <http://www.youtube.com/watch?v=Anbc4seYvuk>